

Het college van Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Ruimte
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Ons kenmerk: 25uit00673
Uw kenmerk:
Uw brief d.d.:
Bijlage(n): divers
Pagina: 01/02
Datum:

Onderwerp: Zienswijze gemeente Beek tegen ontwerp
Provinciale Omgevingsvisie Limburg

- 3 JULI 2025

Geacht college,

Hierbij dienen wij een zienswijze in over uw ontwerpbesluit van de Ontwerp
Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI).

Samen werken wij aan de opgaven in Zuid-Limburg. Dit doen wij met u vanuit de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX Zuid-Limburg. Hiermee zetten we in op een schaa sprong voor Zuid-Limburg waarin nieuw verdienvermogen, ruimtelijke keuzes, grensoverstijgende impulsen en de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid van onze steden en dorpen kernonderdelen zijn van de toekomstige brede welvaart van onze inwoners.

Volgens ons dient het instrument POVI ondersteunend te zijn aan de gezamenlijke ambitie zoals beschreven in de Agenda Zuid-Limburg.

In deze brief willen wij enkele belangrijke aandachtspunten onder de aandacht brengen. In deel I gaan we in op een aantal algemene observaties ten aanzien van het voorliggende document. In deel II bieden wij een kernachtige reactie per lijn uit de Agenda Zuid-Limburg. In het deel III vindt u vervolgens een uitgebreide reactie. Deel IV ziet op de kaart. Samen vormen deze delen onze zienswijze.

Wij constateren dat participatie en de formele ter inzage legging deels gelijktijdig plaatsvinden. Zo hebben tijdens de ter inzage legging extra themasessies plaatsgevonden en tekenateliers om het kaartmateriaal aan te passen. In de ideale situatie zou dit gebeuren vóórdat een ontwerp ter inzage wordt gelegd en niet parallel aan- en na de formele terinzagelegging. Of de reacties die participatief worden ingebracht ook door u worden overgenomen wordt pas duidelijk na afloop van de formele reactietermijn. Gelet hierop behouden wij het recht voor om de zienswijze nader aan te vullen.

Postbus 20
6190 AA Beek
Raadhuisstraat 9
6191 KA Beek
T 046 - 43 89 222
E info@gemeentebeek.nl
www.gemeentebeek.nl

Wij willen benadrukken dat wij de Provincie Limburg zien als een waardevolle partner in de ontwikkeling van onze regio. In dat licht gaan wij er vanuit dat wij als regio Zuid-Limburg met u in gesprek blijven om de gezamenlijke Agenda Zuid-Limburg tot uitvoering te brengen, waarbij een zorgvuldig en gezamenlijk vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling een belangrijke basis vormt.

Wij willen met deze zienswijze graag bijdragen aan het verduidelijken en versterken van de ontwerp POVI om zo tot een breed gedragen omgevingsvisie voor de Provincie Limburg te komen.

Graag gaan we hierover met u in gesprek.

Als iets in deze brief niet duidelijk is, vraag dan om uitleg bij Luc Bischoff, tel. 046 – 43 89 272, of via het contactformulier op de website van de gemeente Beek.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BEEK

Paul de Jonge
Gemeentesecretaris

Christine van Basten-Boddin
Burgemeester

DEEL I Algemeen

Samenwerken aan opgaven

Wij constateren dat, ondanks eerdere toezeggingen van de provincie, gemeenten onvoldoende betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de huidige ontwerpteksten. Deze teksten hadden een waardevolle basis kunnen vormen voor de regiotafels die enkele maanden geleden hebben plaatsgevonden, wat een scherpere en gezamenlijke regionale dialoog mogelijk had gemaakt. Helaas heeft de strakke planning dit niet toegestaan, waardoor participatie en het indienen van de formele zienswijze gelijktijdig plaatsvinden. Dit zet de samenwerking onder druk en wekt de indruk dat beslissingen worden genomen voor en over gemeenten in plaats van in samenwerking met hen.

Verder wijst de provincie in het document verschillende ontwikkelingen en locaties aan als van provinciaal belang en neemt zij de regie over bepaalde onderwerpen. Daarnaast stelt u voor om onderdelen in de omgevingsverordening vast te leggen, zonder hierbij duidelijke kaders te bieden. Het blijft onduidelijk wat de concrete invulling en impact van deze aanwijzing van provinciaal belang zijn met betrekking tot beleidskaders, de rol van de provincie en de samenwerking met gemeenten. Wordt hiervoor afzonderlijk beleid of instrumentarium ontwikkeld? Zo ja, hoe wordt dit in samenwerking met gemeenten vormgegeven?

Wij benadrukken het belang van gemeentelijke autonomie en de rol van de gemeenteraad in dit proces. Hoewel wij begrip hebben voor een meer sturende rol van de provincie op cruciale dossiers, kunnen wij niet akkoord gaan met de huidige teksten. Deze bieden onvoldoende duidelijkheid over de reikwijdte en gevolgen van de voorgestelde maatregelen.

Gebrek aan heldere, samenhangende keuzes en visie

Hoofdstuk 2 van de POVI bevat heldere ambities en opgaven, maar we missen de scherpe keuzes en hoe die ambities en oplossingen voor de opgaven er ruimtelijk uit gaan zien.

De ontwerpteksten missen een duidelijke integrale visie en blijven voornamelijk hangen in traditioneel sectoraal denken, wat problematisch is gezien de schaarste aan ruimte en arbeidskrachten. Juist sterke samenhang en onderlinge relaties tussen domeinen zijn noodzakelijk om de fundamentele transitieopgaven en de urgentie van digitalisering, zoals AI, effectief aan te pakken.

Daarnaast lijkt de provincie een nulsomspel te hanteren, waarbij iedere vierkante meter overvraagd wordt zonder scherpe keuzes die bijdragen aan de gezamenlijke ambities uit de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg. Het vooruit schuiven van moeilijke beslissingen brengt het risico met zich mee dat bestuurlijke afspraken niet gerealiseerd worden en belangrijke thema's tot 2027 stil komen te liggen. De samenhang tussen thema's, zoals netcongestie, stikstofproblematiek, energieopwekking en het verbeteren van de woningvoorraad, blijft daarbij onderbelicht, wat een integrale aanpak bemoeilijkt.

De huidige ontwerpteksten houden onvoldoende rekening met regionale verschillen. In de POVI van 2021 zijn voor Noord-, Midden- en Zuid-Limburg afzonderlijke regiovisies opgenomen. Hoewel de documenten wel genoemd worden missen wij voor Zuid-Limburg de concrete vertaling van de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX welke de rol van

regiovisie vervullen voor onze regio. In het tweede deel van deze brief gaan we aan de hand van de Agenda Zuid-Limburg dieper in op de voorliggende POVI.

DEEL II De POVI in het licht van de Agenda Zuid-Limburg

De toekomstige ontwikkeling van Zuid-Limburg hebben we vastgelegd in de Agenda Zuid-Limburg en deze in ruimtelijke zin vertaald, samen met Rijk, de provincie en Waterschap, in het Ontwikkelperspectief NOVEX. Graag gaan we op hoofdlijnen in op de ontwerp POVI op basis van de Agenda Zuid-Limburg langs de drie met elkaar samenhangende lijnen:

1. Werken aan een nieuwe circulaire economie: de (economische) toekomst van Zuid-Limburg is een grensoverstijgende kenniseconomie. De transformatie naar een circulaire economie staat hierin centraal.
2. Werken aan nieuwe 'groen-blauwe' kwaliteit: we wonen in een prachtig landschap, dat we toekomstbestendig gaan maken.
3. Werken aan het ombuigen van achterstanden naar voorsprong: de achterstand op sociaaleconomisch gebied en qua gezondheid buigen we om naar een toekomstbestendige en prettige leefomgeving.

Ad.1 Werken aan een nieuwe circulaire economie

Zuid-Limburg staat voor de grote opgave om de economie te verduurzamen en de basis in de maakindustrie te verbreden met meer kenniseconomie. Daarbij hebben we, gezamenlijk met het Rijk, de ambitie om in Zuid-Limburg een brede schaa sprong te maken. Als Europees knooppunt goed verbonden met Duitsland, België en de rest van Nederland. Een samenhangende ontwikkeling van de economische locaties zelf waaronder de campussen en Chemelot naar een circulaire maak- en kenniseconomie, een goede verbondenheid met andere economische regio's en binnen de regio zelf (30-minuten-regio) en een aantrekkelijke leefomgeving om de beroepsbevolking op peil te houden, zijn hierbij van groot belang. Dit zien we onvoldoende terug in de POVI.

Zo zijn de mogelijkheden om als gemeente bestaande bedrijventerreinen te kunnen (her)ontwikkelen belangrijk voor de economische ontwikkeling van de hele regio. Afhankelijk van de inhoud van de provinciale verordening voorzien wij een vergaande beperking van de gemeentelijke autonomie door de nodige bedrijventerreinen aan te merken als Bedrijventerrein van provinciaal belang. Zonder dit duidelijk te operationaliseren ten behoeve van welke circulaire ketens deze ruimte wordt ingezet zodat ze ook daadwerkelijk een bijdrage leveren aan een (meer) robuuste circulaire Limburgse economie.

Een ander belangrijk punt voor de versterking van deze lijn is het maken van de circulaire transitie. Dit komt in uw POVI slechts oppervlakkig terug en wordt niet (of zeer beperkt) in relatie gebracht tot andere thema's en opgaven, terwijl daar nu juist de concrete kansen liggen. Een integrale visie met koppelingen naar bijvoorbeeld ruimtegebruik op de bedrijventerreinen, energie-infrastructuur, gevolgen voor de arbeidsmarkt en kansen voor woningbouw en landbouw worden gemist.

Verder heeft u een uitbreidingsopgave voor bedrijventerreinen opgenomen. Gezien de circulaire opgave, de druk op het buitengebied en de binnenstedelijke ruimte ligt provinciale hulp aan de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen en het samenwerken aan innovatieve ecosystemen rondom de intercitystations in Zuid-Limburg meer voor de hand.

Ook ambitie op het gebied van verbondenheid van én binnen de regio missen wij in het stuk. Zo beschrijft de mobiliteitsparagraaf vooral de huidige stand van zaken en worden de kansen voor het versterken van het grensoverstijgend daily urban system, dat in Zuid-Limburg met agglomeraties als Aken en Luik direct over de grens van een andere orde is dan de andere grensregio's, totaal gemist. Tot slot vestigt de provincie een duidelijk provinciaal belang op de voor Zuid-Limburg benodigde versterking van de energie-infrastructuur en duurzame energieopwek. Voor versnelling van de uitbreiding van de energie infrastructuur is dit wenselijk. Wij vragen u om voor de hiervoor benodigde 'aanlandingspunten' en 'omzetpunten' in de POVI ruimte te reserveren op de bestaande bedrijventerreinen zodat ook ruimte overblijft voor de grote opgaves die spelen in het buitengebied waaronder de complementaire balans tussen 'rood en groen' ten behoeve van de leefbaarheid en landschap. Voor de thema's duurzame energieopwek en energieplanologie vragen wij u het provinciaal belang niet op te nemen in de POVI omdat dit de gemeentelijke autonomie te veel inperkt.

Ad 2. Werken aan nieuwe 'groen-blauwe' kwaliteit

Het Nationaal Landschap Zuid-Limburg zien we als de longen van Zuid-Limburg en als wezenlijk onderdeel van het vestigingsklimaat in Zuid-Limburg. Er liggen enerzijds grote opgaven voor natuurherstel en het realiseren van een toekomstbestendig, klimaatrobuust bodem- en watersysteem. En anderzijds ligt er de uitdaging om tegelijkertijd een realistisch, duurzaam ontwikkelingsperspectief voor agrarisch ondernemers te borgen. De provincie lijkt te streven naar een integrale aanpak in plaats van scheiding tussen natuur en landbouw. Door het toevoegen van zoneringen wil de provincie meer zekerheid en duidelijkheid voor de agrarische sector op langere termijn bewerkstelligen. De provincie wil echter ook het Natuurnetwerk en ecologische verbindingzones behouden, nieuwe bossen aanplanten en meer ruimte creëren voor beken. In de POVI wordt ook de ruimte genomen voor uitbreiding van natuur buiten N2000 en het Natuurnetwerk. De eerste contouren van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) geven hier ook invulling aan. Hiermee wordt echter een realistische toekomst voor de agrarische sector en de daarmee samenhangende zekerheid en duidelijkheid voor de sector ondermijnd. Daarnaast worden in de voorliggende POVI verschillende conflicterende situaties gecreëerd tussen domeinen, zoals bijvoorbeeld door zoekgebieden voor opgaven over primaire landbouwgebieden of verwevingsgebieden te leggen. Hiermee wordt een weg ingeslagen waarop op middenlange termijn toch diverse sectoren onder verdere druk komen te staan. Hierbij kan gedacht worden aan de agrarische sector, maar ook MKB en de vrijetijdseconomie. Wij zouden dan ook enerzijds willen pleiten voor meer transparantie op de voorgenomen keuzes, meer aandacht en afweging op de integrale doorwerking van domeindoelen op elkaar én anderzijds voor een economische effectrapportage van de diverse ruimtelijke interventies met name voor de agrarische sector.

Ten aanzien van de leefbaarheid van landelijke kernen onderschrijven we dat woningbouw in eerste lijn binnen bebouwd gebied dient plaats te vinden, maar zijn wij ook tevreden met het feit dat er ruimte in de verwevingsgebieden wordt geboden voor "straatjes erbij". Hierbij vragen we wel aandacht voor het effect op de begrenzing van het verwevingsgebied, welke enerzijds tot doel heeft ontwikkelruimte te bieden voor andere dan agrarische ontwikkelingen, maar anderzijds ook een beschermende werking heeft, zowel richting landbouwgebied als ook naar bebouwde omgeving.

Hoewel wij de insteek van primaire landbouwgebieden als positief zien, duiden wij de focus op de agrofoodsector zoals opgenomen als te rigide. De beperkingen rondom niet-agrarische functies in primaire landbouwgebieden zijn problematisch. De unieke kleinschaligheid van de Zuid-Limburgse landbouw, inclusief hybride verdienmodellen en niet-voedselproductie, draagt bij aan het landschap en de regio. Functies zoals woningen, vrijetijdseconomie en bedrijvigheid worden vrijwel volledig uitgesloten, wat het buitengebied in Zuid-Limburg rigide vastlegt en waardoor wij onze gezamenlijke ambities in deze lijn niet kunnen waarmaken. Ook wordt het door het aanduiden van de specifieke landbouwzones en -ambities moeilijk om samen met de sector vergroeningskansen te verzilveren. Wij vragen u dan ook om in de POVI het mogelijk te maken in onze regio meer perspectief op hybride ontwikkelingen te bieden, zonder de door u beoogde bescherming van landbouwgrond aan te tasten.

Een ander punt dat ons zorgen baart zijn de twee beoogde zoekgebieden voor drinkwaterwinning. Wij begrijpen de noodzaak om op afzienbare termijn de drinkwaterwinning zeker te stellen, en dit is ook noodzakelijk om onze gezamenlijke ambities waar te kunnen maken. Wij gaan ervanuit dat het om zoekgebieden gaat die moeten leiden tot één drinkwaterwingebied. De beoogde zoekgebieden zijn van dusdanige omvang dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklocaties omvatten. Er worden vervolgens weliswaar enkele voorbeelden gegeven van wat in ieder geval wordt uitgesloten, maar helderheid over de daadwerkelijke impact wordt niet gegeven. Het aanwijzen van twee dergelijke gebieden binnen onze regio op een plek die grote delen van Zuid-Limburg raakt is zonder concrete duiding onacceptabel, gezien de toekomstige beperkingen die hiermee lijken samen te hangen.

Het niet halen van de KRW-doelen wordt door experts reeds genoemd als de volgende stikstof-crisis. We liggen als Nederland ver achter en vergelijkbare problemen als bij stikstof liggen dus aan de horizon. De provincie schrijft dit nu grotendeels af op het Rijk, terwijl de consequenties straks bij provincie en gemeenten liggen.

Ad. 3 Werken aan het ombuigen van achterstanden naar voorsprong

In onze Agenda Zuid Limburg beschrijven we de van achterstand op sociaaleconomisch gebied en qua gezondheid toe willen naar een voorsprong. In Zuid-Limburg is een grote behoefte aan toekomstbestendige fijne woningen in een prettige leefomgeving. Deze opgave is urgent, omdat er grote sociaaleconomische uitdagingen zijn op het gebied van gezondheid en duurzaamheid. We moeten zorgen voor elkaar en inspelen op veranderende zorgbehoeften, en daarnaast verduurzamen door energie te besparen en duurzaam op te wekken. Het is ook van het grootste belang dat Zuid-Limburg aantrekkelijk blijft voor zowel huidige als nieuwe inwoners, zodat – daar waar deze er is - er een goede balans blijft in de bevolking en er genoeg mensen zijn om te werken en voorzieningen in stand te houden. Dit vergt een integrale aanpak van bestaande wijken in onze steden en dorpen met sociale en fysieke maatregelen waaronder een serieuze inzet op de herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Gecombineerd met het op de juiste plek gericht toevoegen van nieuwe woonomgevingen om onze beroepsbevolking op peil te houden. De benodigd integrale keuzes die dit vergt zien we onvoldoende terug in de POVI.

De woningmarkt houdt niet op bij de gemeentegrens. De provincie dicht zich daarom een coördinerende rol toe. Wij denken dat dit noodzakelijk is om onze regionale woningvoorraad

toekomstbestendig te maken, het vestigingsklimaat te verbeteren en leegstand te voorkomen. Maar daarvoor is wel duidelijkere visie en beleid nodig.

Ondanks dat de transformatieopgave van de bestaande woningvoorraad onderkent wordt als opgave in het algemene deel is deze niet terug te vinden bij de doelen in de POVI teksten. Gezien de stapeling van opgaves (o.a. gezondheid, veiligheid, duurzame mobiliteit) in met name het stedelijk gebied en diverse stedelijke kernen is hier een duidelijk provinciaal belang aanwezig. Aanpassen van de bestaande voorraad om beter aan te sluiten aan moderne vragen, herontwikkeling van (met name) corporatiebezit (sloop-nieuwbouw) en gebiedsgericht ontwikkelen (toename bij OV-knopen en verdunning in zwakkere wijken/ kernen) bieden een meer integraal perspectief.

Over de additionele woningbouwopgave wordt veel gezegd in de POVI. We staan positief, zoals reeds aangegeven, tegenover het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk moet plaatsvinden binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen. Met compact bouwen houden we de gewenste druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen.

Dit uitgangspunt zou ook sterker moeten gelden voor economische ontwikkeling, zoals detailhandel, om leegstand te voorkomen en mobiliteit te verduurzamen. Hoewel de regierol van de provincie wordt gewaardeerd, wordt gepleit voor een actievere inzet bij herstructurering en een scherpere regionale woningbouwambitie.

Voor landelijke kernen wordt het belang van beperkte woningbouw erkend om leefbaarheid te waarborgen. Echter, onduidelijkheden rond voorwaarden in verwevingsgebieden en een gebrek aan specifieke woningbouwambities vragen om meer helderheid. Bouwen gericht op doorstroming dicht bij voorzieningen en openbaar vervoer verdient prioriteit.

In het stedelijk gebied is evenwichtige verdeling van aandachtsgroepen essentieel, zowel binnen de steden als over de regio. Daarnaast zou meer aandacht moeten gaan naar gemengde woon-werkgebieden en herstructurering van bedrijvigheid om ruimte te creëren voor zwaardere bedrijvigheid, maar ook voor MKB en andere (nieuwe) bedrijfstypes. De provincie wordt gevraagd een actievere rol te spelen in deze complexe, maar noodzakelijke herstructurering.

DEEL III

Naast de voorgaande reactie op hoofdlijnen willen wij op een aantal onderwerpen nadere kanttekeningen plaatsen.

Verwevingsgebieden

In het verwevingsgebied is de land- en tuinbouw de hoofdgebruiker, maar dient de bedrijfsvoering wel afgestemd te worden op de kansen en kwetsbaarheden die het gebied kenmerken. En het is het gebied waar functiewijziging mogelijk is. In dat geval dient er wel een goede motivering te worden gegeven. Het lijkt er op dat de provincie hier wel doorslaat. Zo staat er nu (in paragraaf 22.1.2.4) dat nieuwvestiging van niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven) alleen kan als de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste nieuwe niet-agrarische functie. De vraag is hoe dit te onderbouwen. Wij doen u de suggestie om hier een en ander algemener te formuleren.

Bij woningbouw binnen het verwevingsgebied raken wonen en landbouw elkaar. Het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen risico's kan opleveren voor de volksgezondheid, met name voor omwonenden van landbouwpercelen. Er bestaan maatschappelijke zorgen over blootstelling aan deze middelen, vooral bij kinderen, ouderen en mensen met gezondheidsproblemen. De huidige landelijke regelgeving schrijft geen expliciete spuitvrije zone van 50 meter voor, maar deze afstand wordt in jurisprudentie en beleid vaak als minimum wordt gehanteerd. Onduidelijkheid hieromtrent kan extra woningbouw en versnelde woningbouw niet of in ieder geval lastiger maken. De Omgevingswet biedt mogelijkheden om beleid te voeren ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Wij vragen u om te onderzoeken of het mogelijk is om hierover in de Omgevingsvisie beleid op te nemen.

Wonen, Ruimtelijke kwaliteit en landschap en gebiedspaspoorten

De provincie ziet ruimtelijke kwaliteit als fundament voor duurzame ontwikkeling. Nieuwe initiatieven moeten bijdragen aan de herkenbaarheid van landschappen, waaronder het Heuvelland. Gebiedspaspoorten beschrijven gebied specifieke karakteristieken.

Ontwerpbeginselen vormen een inspiratiebron voor gemeenten en initiatiefnemers.

Behoud en versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Groenblauwe Landbouwzone krijgen extra provinciale aandacht.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt om samenwerking tussen overheid, ontwikkelaars en inwoners. De provincie bevordert initiatieven die bijdragen aan een herkenbare, beleefbare en toekomstbestendige omgeving.

Wij merken op dat de gebiedspaspoorten niet nieuw zijn. Wij zijn in de veronderstelling dat deze in de huidige situatie zijn gekoppeld aan het buitengebied. Wij hebben de indruk dat deze nu ook gelden voor het bebouwde gebied. Klopt deze aanname?

Bedrijventerrein van provinciaal belang

Relevant is dat u Maastricht Aachen Airport, Businesspark Aviation Valley en Technoport Europe (TPE) heeft aangewezen als bedrijventerrein van provinciaal belang. Wat exact de consequenties zijn van de aanwijzing als bedrijventerrein van provinciaal belang is op dit moment niet helemaal inzichtelijk. Dat zal moeten blijken uit de provinciale omgevingsverordening, maar die is op dit moment nog niet voorhanden. Gelet daarop uiten wij, hangende de onduidelijkheid over de exacte consequenties van de aanwijzing tot bedrijventerrein van provinciaal belang, hiertegen onze bedenkingen.

Herontwikkeling solitaire bedrijfslocatie - Locatie BTE

Afhankelijk van de wijze van meten zal BTE al dan niet beschouwd worden als een solitaire bedrijfslocatie. Het is de provincie bekend dat de gemeente hier een herontwikkeling naar woningbouw voorstaat. Dit wordt ook door de provincie positief benaderd.

Echter de formulering in hoofdstuk 12 kan mogelijk beperkend zijn. Daar is verwoord: "Met Solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare bedoelen we hier separaat gelegen locaties voor één enkel bedrijf, met een kaveloppervlakte groter dan 1 hectare netto, niet-zijnde een landbouwbedrijf. Nieuwaanleg van dergelijke solitaire bedrijfslocaties staan we niet toe. Bij leegstand of bij beëindiging bedrijfsvoering van een solitaire bedrijfslocatie, kan gebiedsgericht worden gekeken naar een functiewijziging. Als de locatie aansluit aan het Stedelijk gebied of

Landelijke kernen, dan kan gebiedsgericht worden gekeken naar de mogelijkheden om de locatie via maatwerk geschikt te maken als kleinschalig lokaal bedrijventerrein of woongebied. Het betreft daarbij met name enkele oudere of verouderde en kleinere solitaire bedrijfslocaties. Als de locatie niet aansluit aan bestaand bebouwd gebied, dan is functiewijziging naar agrarisch gebruik of volledig nieuwe natuur te overwegen.”

Gelet op de beoogde herontwikkeling van de locatie BTE verzoeken wij u om de kern Kelmond aan te wijzen als landelijke kern subsidiair de tekst in paragraaf 12.4.4.4.1 op dit punt te wijzigen.

Afval – niet overdekte opslag van plastics

In de POVI wordt de ambitie uitgesproken voor het bevorderen van hergebruik van afval, kennisontwikkeling en -deling en het verminderen van afval. Onder de uitvoeringsinstrumenten afval wordt de vergunningverlening van complexe bedrijven, waaronder chemische industrie en afvalverwerkers genoemd.

De Provinciale ambitie om een stimulerende rol te spelen in de circulaire economie en het bevorderen van hergebruik van afval wordt onderschrijven wij. Echter benadrukken wij dat deze ambities dit niet mogen leiden tot overlast voor de directe omgeving van met name afvalverwerking. Ons uitgangspunt is dat onoverdekte opslag van plastic afvalstromen niet is toegestaan. Mogelijk dat u hierover een passage kunt opnemen in uw visie en / of een regel over kunt opnemen in de omgevingsverordening, mede ook om voorzienbaarheid te creëren voor situaties waarin gemeenten voornemens zijn om dit middels aanpassing van hun omgevingsplan te reguleren.

Water

Water is een belangrijk thema waarin meerdere aspecten aan bod komen. Het hoofdstuk Water roept de nodige vragen op en wij vragen ons af of adequaat met het waterschap is geschakeld. De kaarten H5 en H6 zijn naar onze mening onbruikbaar. Onderstaan gaan wij nader in op de teksten.

Par. 6.4.3: In Beek-Spaubeek is de verkenning van Water in Balans in een afrondende fase. Landen de voorgestelde maatregelen zoals aanleg buffers - aanpassen stroombanen etc. in de POVI?

Par. 6.4.5. Oppervlakkige afstroming: U stelt “In het Limburgse Heuvelland leidt hevige regen regelmatig tot overlast door afstromend water en modder die over onder andere landerijen, wegen en door droogdalen naar beneden komen. Het betreft hier dan geen water dat vanuit het regionale watersysteem komt. Dat valt niet onder de normering voor het regionale watersysteem en daarom heeft het waterschap hier geen verantwoordelijkheid voor. “ Wij zien dit anders. Het waterschap heeft toch wel een taak om afstromend water uit het buitengebied op te vangen in regenwaterbuffers afhankelijk van de normering en de afstromende hoeveelheid water bij de normbui? Momenteel is Water in Balans van WL in het kader van deze opgave in Beek bezig met een verkenning van maatregelen.

Verder geeft u in deze paragraaf aan: “Maatregelen zoals het behoud van grasland, de verruwing van hellingen met natuurlijk grasland, struiken, bosschages of bos en de aanleg van landschapselementen zoals hagen, graften en boerenbuffers kunnen helpen om het afstromend water te remmen en om meer water in de bodem te laten infiltreren. Grondeigenaren hebben hier een verantwoordelijkheid om het eigen water te verwerken.” Wij merken hierover op dat dit

een mooi streven is op papier. Hoe gaan we er echter voor zorgen dat we deze maatregelen kunnen afdwingen? Op dit moment worden vele akkers in de gemeente Beek in de hellingen nog gewoon traditioneel bewerkt en is het iedere regenbui prijs: grote hoeveelheden water en modder stromen vanaf de hellingen de bebouwde kern binnen met schade en overlast tot gevolg.

Par. 6.4.6. Wateroverlast bebouwd gebied: U geeft aan: “Verder dienen de gemeentelijke rioleringsystemen op orde te zijn. Daarbij is het voor de waterkwaliteit van de beken belangrijk dat er zo min mogelijk gebruik wordt gemaakt van riool overstorten op de kwetsbare watergangen.” In onze ogen is hier een nuancering geboden. De gemeentelijke rioleringsystemen zijn over het algemeen uitgelegd op bui 8 of 9 en zijn bedoeld voor de inzameling van stedelijk afval- en hemelwater. De riolering is uitdrukkelijk niet bedoeld voor afstromend water uit het buitengebied. Dit dient door WL afgevangen te worden in regen-waterbuffers.

Par. 6.3.10 Wateroverlast en ruimtelijke inrichting: U geeft aan een belangrijke rol te hebben in de ruimtelijke ordening. Dit doet u via een aantal ruimtelijke principes en “Maar ook door het aanwijzen van verschillende zones in deze omgevingsvisie waar we het water meer ruimte willen geven, of waar we juist maatregelen willen stimuleren om het water af te remmen of te infiltreren. Veel van deze gebieden met opgaven voor wateroverlast of droogte liggen binnen de Groenblauwe landbouwzone”. Wij vragen af of hier afstemming heeft plaatsgevonden met het waterschap en meer specifiek het programma Water in Balans? Er zijn namelijk detailkaarten opgesteld met afstromingsbanen. En deze informatie zou ertoe moeten leiden dat de hele oostelijke dorpsrand naar onze inschatting zou moeten gelden als groenblauwe landbouwzone gelet op de enorme afstroming van water en modder uit deze hellingen.

Par. 6.4.14: Zone regionale waterveiligheid H6: Het beeld dat wordt geschetst in kaart H6 Pluviaal is totaal niet realistisch. Op talloze locatie in de gemeente zou er sprake zijn van waterhoogtes 2-5 meter en snelheid 2-5 m/s. Dit beeld strookt totaal niet met de resultaten uit het BRP+ of de verkenning vanuit Water in Balans met de T25-T100 kaarten. Op basis van de POVI kaarten zou je dus nergens meer kunnen gaan bouwen. Zelfs niet in de kernen. Er zitten zelfs locaties bij waar nog nooit sprake is geweest van overlast in de praktijk. Deze kaart is naar ons oordeel niet bruikbaar. Datzelfde geldt overigens ook bij de kaarten van de zone H5. Ook deze strookt niet met de werkelijkheid en ook hier missen wij de relatie met Water in Balans en BRP+. Ook deze kaarten zijn voor ons niet bruikbaar.

Par. 6.4.15 Zone regionale waterveiligheid H5: U stelt “In de zone H5 Fluviaal en H5 Pluviaal is er gevaar op wateroverlast en overstromingen met waterhoogtes van 1 tot 4 meter en watersnelheden van 1 tot 4 meter per seconde – berekend bij een bui 1:100 in het jaar 2100. Waterdiepte en stroomsnelheid en de combinatie hiervan zijn in deze zone zodanig groot dat van bouwwerken en gebouwen.”. Wij wijzen er op dat dit totaal niet overeenkomt met de T100 berekeningen die zijn uitgevoerd bij de verkenning vanuit Water in Balans WiB. Kunt u aangeven of afstemming heeft plaatsgevonden met het waterschap Limburg en de rekenresultaten die onlangs zijn opgeleverd bij het project Water in Balans?

Par. 6.4.16: Zone regionale waterveiligheid H2-H4: In deze paragraaf geeft u aan: “In de zones H2-H4 is er gevaar voor wateroverlast en overstromingen met waterhoogtes van 0,2 tot 2 meter en watersnelheden van 0 tot 2 meter per seconde – berekend bij een bui 1:100 in het jaar 2100. In deze zones ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeenten. Nog steeds geldt hier dat waterveilig bouwen een belangrijk uitgangspunt is.” Wij merken op dat in de gemeente Beek de

kernen Beek - Neerbeek – Spaubeek getroffen worden door wateroverlast bij T25 waarbij waterhoogtes > 0,2 meter voorkomen die direct het gevolg zijn van afstromende landelijk water uit het hoger gelegen buitengebied richting het lager gelegen stedelijk gebied. Water in Balans is bezig met de verkenning naar maatregelen (veelal buffers). Er ligt naar ons oordeel derhalve ook een verantwoordelijkheid bij waterschap.

Par. 6.5.6 Aanvalsplan waterkwaliteit: U geeft aan dat in dit aanvalsplan ook aan bod komt de ondersteuning van gemeenten bij de aanpak van riool overstorten. Dit roept onze vraag op of inmiddels duidelijk is welke riool overstorten wel/ niet voldoen per gemeente? Vanuit WL is weliswaar een rapportage opgesteld maar deze strookt niet met de uitkomsten van de in gezamenlijkheid met WL opgestelde OAS-studie.

Verder stelt u dat u buurlanden, het Rijk, waterschap en gemeenten aanspreekt op de verantwoordelijkheden die zij hebben om invulling te geven aan de KRW-doelen. Wij merken op dat maatregelen uit BRP+ en waterplan uit 2007 nog steeds niet gerealiseerd zijn. Zolang er nog oneigenlijk water uit buitengebied in riool stroomt zal de belasting vanuit overstorten niet afnemen.

Par. 6.10.2 Groen-blaauwe landbouwzone – Hellingen: In deze paragraaf stelt u onder het kopje waterkwantiteit: “De in de Groenblauwe landbouwzone opgenomen beekdalen zijn belangrijk voor het afvoeren van het water in natte perioden en voor het bergen van water voor drogere perioden. De beken moeten in deze beekdalen zo veel mogelijk ruimte krijgen. Dat betekent dat nieuwe bebouwing in de beekdalen niet wenselijk is. Deze kan enerzijds de afvoer of het bergend vermogen van de beek beperken en krijgt anderzijds waarschijnlijk te maken met wateroverlast en schade. Om zoveel mogelijk ruimte voor het water te behouden, geldt voor de beekdalen in de Groenblauwe Landbouwzone geen normering tegen wateroverlast. Het waterschap heeft hier geen taak om maatregelen te nemen om bescherming tegen wateroverlast te realiseren. “ Bij de laatste regel vragen wij ons af of hoe dat is als reeds bebouwing aanwezig is? Bijvoorbeeld langs de onlangs ont-kuisde Keutelbeek in Beek?

Par. 6.10.4 Groenblauwe landbouwzone – Hellingen: U stelt hier : “De hellingen in Zuid-Limburg zijn belangrijk in verband met de wateroverlast van afstromend water en modder. Bij hevige regen, vooral op momenten dat de akkers nog niet begroeid zijn, spoelt water af van de landerijen en stroomt het over straten, tuinen en huizen. Ter voorkoming van de wateroverlast vinden we het belangrijk dat er op de hellingen maatregelen worden genomen om de afstroming te beperken en af te remmen, en om het gevallen water zo veel mogelijk in de bodem te laten infiltreren.” Wij vragen u aan te geven of hier ook de aanleg van waterbuffers door WL onder valt.

Wonen

In het ontwerp POVI zijn de bestaande grenzen en bestemmingen van de huidige bestemmingsplannen/het tijdelijk omgevingsplan niet overgenomen of ingetekend in het voorliggende ontwerp POVI. Dit heeft betrekking op twee aspecten van de indeling van de kernen in de POVI. In het voorliggende ontwerp POVI zijn er meerdere kernen waar de grenzen van het bestemmingsplan niet zijn overgenomen. Hierdoor vallen bijvoorbeeld delen van straten inclusief woningen en een manege buiten de landelijke kern en zelfs buiten het verwevingsgebied. Dit beïnvloedt de mogelijkheden voor ontwikkelingen op deze locaties, omdat deze nu onder de Groenblauwe Landbouwzone of Primair landbouwgebied vallen volgens het ontwerp POVI.

Om te voorkomen dat toekomstige ontwikkelingen worden beperkt door strengere regels en complexere procedures, wordt verzocht de huidige bestemmingsplan grenzen en bestemmingen een-op-een over te nemen in de POVI. Zo is een deel van de kern Genhout ten onrechte niet opgenomen als landelijke kern. Klein en Groot Genhout is één sociaal-ruimtelijke eenheid, historisch en in lokale context aan elkaar verbonden. Verder is een deel van Spaubeek ten onrechte niet aangemerkt als landelijke kern en is Kelmond zelfs geheel niet meegenomen als landelijke kern. Wij vragen u om dergelijke onvolkomenheden aan te passen, omdat het verwarring en onduidelijkheid oproept.

Nieuwbouw én herstructurering/transformatie

Wij zijn blij te zien dat naast een nieuwbouwopgave van woningen, ook nadrukkelijk een transformatie-opgave wordt benoemd van de bestaande woningvoorraad (vervangen, splitsen, omvormen, etc.). Beide opgaven zijn nodig om de leefbaarheid in Zuid-Limburg te verbeteren. De nieuwbouw is nodig om doorstroming te bevorderen en om het palet aan specifieke woonmilieus te vergroten om zo talent aan te trekken en vast te houden. De transformatie-opgave is noodzakelijk om verschillende woningtypes beter te mixen en de bestaande woningvoorraad efficiënter te gebruiken en te verduurzamen. Dit is niet alleen aan de orde in het stedelijk, maar ook het landelijke gebied en haar kernen. Bij de regierol van de provincie hoort wat ons betreft een actieve provincie op het vlak van herstructurering. Anders dan wat nu wordt gesteld in de POVI. Gemeenten zijn primair aan zet zijn voor de herstructureringsopgave, maar nadrukkelijk met hulp van de provincie.

We onderschrijven het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk moet plaatsvinden binnen de bestaande bebouwde omgeving (steden en landelijke kernen), waarbij onder de aanpak “Straatje Erbij” wel ruimte is voor afgewogen en passende ontwikkelruimte voor landelijke kernen. Hierdoor beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen. Dit is in lijn met Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg.

Leefbaarheid landelijke kernen

Om de leefbaarheid te behouden en een duurzame gezonde ontwikkeling van de gemeenschappen te kunnen borgen is het voor gemeenten met landelijke kernen essentieel om de lokale woningvoorraad te transformeren en te verstevigen in en nabij de kernen (d.m.v. straatje erbij). Het gaat hierbij om meer dan de levensvatbaarheid van voorzieningen en cohesie binnen de gemeenschap te ondersteunen. Het gaat er ook om een duurzame bevolkingsontwikkeling te borgen voor de toekomst. Dit kan op het eerste gezicht op gespannen voet staan met enerzijds de grootstedelijke ontwikkeling, maar anderzijds ook met uitgangspunten voor water en bodem, natuur en landschap. Echter, door de juiste dialoog aan te gaan én balans te vinden is dit geen onmogelijke opdracht.

We zijn dan ook tevreden met het feit dat dit wordt erkend in de POVI. Enerzijds moet woningbouw zoveel mogelijk plaatsvinden binnen de contouren van de landelijke kern. Anderzijds krijgen gemeenten de ruimte om, als de woonopgave niet binnen de landelijke kern kan, deze in de vorm van een ‘straatje erbij’ te realiseren. We verwachten wel dat de randvoorwaarden die hierbij van kracht zullen zijn, beter worden uitgewerkt in de POVI. Zo is nu

nog onduidelijk hoe het verwevingsgebied waarbinnen dergelijke ontwikkelingen moeten plaats krijgen, eruit komt te zien. Wij willen benadrukken dat wij de stedelijke bebouwde omgeving en de landelijke kernen als één complex zien, welke in verschillende en unieke woonmilieu's kunnen voorzien ten behoeve van de Agenda Zuid-Limburg.

De leefbaarheid in het stedelijk gebied en stedelijke kernen

In de POVI wordt gesteld dat de provincie toe ziet op voldoende en kwalitatief goede (sociale) huisvesting – ook voor aandachtsgroepen – in elke gemeente en met een evenwichtige verdeling over gemeenten in de regio. Het is voor onze regio, en dan met name voor de kwetsbare wijken, van cruciaal belang dat dit effectief wordt uitgevoerd op het juiste (bovenregionale) schaalniveau.

Energie

In het voorliggende ontwerp worden nieuwe zoekgebieden voor zonne-energie aangewezen, die afwijken van de zoekgebieden die in 2021 vastgesteld zijn in de RES 1.0. Sindsdien is zowel het beleid als de visie op zonne-energie op land aanzienlijk veranderd. Zo heeft de provincie negatief geadviseerd over zonnepark Hoogkuil in Beek, wat geleid heeft tot het stoppen van dit project in 2022. Daarnaast heeft de provincie in dat jaar ook nieuw beleid vastgesteld, waaronder de zonneladder en uitsluitingsgebieden voor zon op land. Op basis hiervan heeft de gemeente Beek in 2023 haar visie op het buitengebied aangepast, waarbij is uitgegaan van de wenselijkheid om geen grootschalige opwek in het buitengebied toe te staan. Deze beleidslijn sloot daarmee aan bij het provinciale beleid. Het is dan ook opvallend dat de provincie nu eenzijdig nieuwe zoekgebieden in het buitengebied aanwijst, zonder voorafgaand overleg. Dit zorgt voor verwarring en een beleidsmatige discrepantie. De gemeente erkent het belang van decentrale opwek, zeker in relatie tot de luchthaven en omliggende bedrijventerreinen, waar een balans tussen vraag en aanbod van energie essentieel is voor een toekomstbestendig energiesysteem. Maar wij verzoeken u om het zoekgebied voor zon op land compacter vorm te geven en hierover in overleg te treden met de gemeente om gezamenlijk tot een compact zoekgebied voor zon op land te komen.

In de POVI wordt kort ingegaan op het belang van voldoende stroom en de beschikbaarheid van waterstof voor Maastricht Aachen Airport (MAA). De verantwoordelijkheid voor het opstarten van de ruimtelijke verkenning wordt hierbij bij MAA gelegd. Gezien de rol van de provincie als grootste aandeelhouder van de luchthaven, achten wij het wenselijk dat de provincie hierin een meer actieve en coördinerende rol vervult, zodat deze verkenning integraal wordt afgestemd op de verdere ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. Daarnaast zou de POVI meer duidelijkheid moeten geven over het provinciale standpunt ten aanzien van de opwek en opslag van waterstof, evenals de bijbehorende ruimtelijke implicaties. Zo ontbreekt in de huidige plannen een verbinding met de landelijke waterstof-infrastructuur, wat vragen oproept over de wijze waarop de luchthaven in haar waterstof-behoefte moet voorzien. Wordt hier uitgegaan van lokale opwek en opslag? Wij verzoeken de u dan ook om in de POVI concreter te zijn over deze aspecten en te waarborgen dat de gemeenten actief wordt betrokken bij de verdere verkenning en besluitvorming.

Voor de verdere verduurzaming van mobiliteit is een integrale benadering van energievoorziening essentieel. Niet alleen het vliegverkeer dient duurzaam te worden ingericht, ook het bijbehorende vrachtvervoer over de weg moet worden meegenomen in deze transitie. Wij pleiten ervoor dat u expliciet de koppeling maakt tussen de beoogde groei en verduurzaming van het lucht(vracht)verkeer op MAA en het daarmee samenhangende wegtransport. Wanneer dit niet in samenhang wordt benaderd, dreigen er knelpunten te ontstaan in de beschikbaarheid van duurzame energievoorziening op en rond het bedrijventerrein.

Deze opgave raakt tevens aan de uitrol van infrastructuur voor duurzame mobiliteit, zoals laadinfrastructuur en tankfaciliteiten voor waterstof en andere alternatieve brandstoffen. Voor met name (zwaar) vrachtverkeer brengt dit gemeentegrensoverschrijdende uitdagingen met zich mee, die vragen om een strategische, provinciale benadering. Aangezien het onrealistisch is dat dergelijke energiedragers op ieder tankstation beschikbaar komen, achten wij het wenselijk dat de provincie onderzoekt waar strategische knooppunten voor deze infrastructuur ontwikkeld kunnen worden. Op dit moment ontbreekt echter een duidelijke visie op dit mobiliteitsvraagstuk binnen de POVI. Wij verzoeken u daarom om hier actief een rol in te nemen en met een concreet voorstel te komen.

Wij achten het huidige provinciale standpunt ten aanzien van Small Modular Reactors (SMR's) onvoldoende concreet. Hoewel SMR's op termijn een bijdrage zouden kunnen leveren aan een robuust energiesysteem, bevindt deze technologie zich nog in de ontwikkelfase. Het is dan ook niet realistisch te veronderstellen dat SMR's een rol van betekenis zullen spelen bij het realiseren van de klimaatdoelstellingen op de korte termijn. Daarnaast is er momenteel onvoldoende duidelijkheid over de ruimtelijke impact van SMR's, evenals over de consequenties voor externe veiligheid, transport en opslag van grondstoffen en afvalstoffen. Wij verzoeken de provincie daarom om deze aspecten expliciet te adresseren in verdere beleidsuitwerkingen. Voordat SMR-technologie beleidsmatig wordt gefaciliteerd, dient de maatschappelijke meerwaarde eerst helder en onderbouwd in beeld te worden gebracht.

Verder hebben de RES-gemeenten besloten een gezamenlijke zienswijze in te brengen. In die zienswijze worden een aantal wijzigingen voorgesteld en opmerkingen geplaatst bij de hoofdstukken 2 en 9. Deze dient u hier als ingelast te beschouwen.

Economie

De provincie stelt dat bepaalde bedrijventerreinen, zoals havens en terreinen met hogere milieucategorieën, provinciaal belangrijk moeten worden vanwege hun schaalgrootte en circulaire potentie. U heeft de bedrijventerrein Maastricht Aachen Airport, Businesspark Aviation Valley en Technoport Europe (TPE) aangewezen als bedrijventerrein van provinciaal belang. Wat deze aanduiding als 'bedrijventerrein van provinciaal belang' op operationeel niveau voor gemeenten gaat betekenen en hoe zich dit verhoudt tot lokale zeggenschap over de planologische ontwikkeling en invulling van de betreffende locaties wordt momenteel in het midden gelaten. Hangende deze onduidelijkheid en onzekerheid hebben wij hier bedenkingen tegen. Wij verzoeken u (liefst zo snel mogelijk) licht te schijnen op de strekking van de onderliggende instructieregel, want zonder deze duiding kunnen wij de gevolgen van een dergelijke aanmerking voor onze gemeente en ondernemers niet overzien. Wij verzoeken u

daarnaast ook om in de POVI duidelijk te maken voor welke circulaire ketens u ruimte wilt inzetten

De circulaire transitie krijgt slechts oppervlakkige aandacht in de POVI. Een circulaire economie vereist inzet op alle milieucategorieën voor toekomstige bedrijfsbestendigheid. Ondanks vermelding in meerdere hoofdstukken, blijft het begrip vluchtig. Ongeveer 50% van het huidige MKB zal over tien jaar niet meer bestaan zonder integratie van circulaire economie in hun bedrijfsvoering. CE wordt niet inhoudelijk gekoppeld aan thema's als innovatie, wonen, mobiliteit, erfgoed, cultuur, vrijetijdseconomie, gezondheid, leefbaarheid, milieu-impact, en afvalbeheer. Daarnaast moet de provincie inzicht bieden in stoffenstromen met oog op circulaire economie en data gedreven planologie.

De provincie geeft gemeenten de taak nieuwe bedrijventerreinen te plannen en uit te breiden. In Zuid-Limburg gaat het om 25-50 hectares. De afgelopen tien jaar waren er geen tekorten aan bedrijventerreinen, en de komende vier tot vijf jaar verwachten we ook geen tekorten. Dit traditionele planningsproces is echter verouderd, vooral door de impact van AI en het tekort aan arbeidskrachten. We vragen gericht beleid voor herstructurering van bestaande terreinen met tevens oog voor de (toekomstige) ruimtebehoefte van het MKB en andere (nieuwe) bedrijfstypes, zoals vermeld in de Agenda Zuid-Limburg. Hierbij streven we naar een balans tussen economie, wonen, leven en landschap.

In de tekst over de Einstein telescoop (paragraaf 12.3.1) missen we – naast de unieke onderzoekskansen en mede-ontwikkeling van sleuteltechnologieën – vermelding van kansen voor substantiële afgeleide brede werkgelegenheid voor het gehele MKB en talent op alle niveaus.

In het verlengde daarvan wordt de versterking van het MKB in totaliteit ons inziens onvoldoende belicht in de huidige POVI-teksten. Dit vereist een bredere aanpak dan enkel het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemerschap middels het borgen van voldoende en kwalitatief goede werklocaties. Zaken als het ontschotten van de dienstverlening, gebundelde subsidies en arrangementen richting ondernemers (in aansluiting op de landelijke Actieagenda MKB-dienstverlening), en het vraaggericht (in plaats van aanbod gedreven) inzetten van ondersteuning voor het brede MKB spelen hierbij een grote rol, en wij vragen u dit op te nemen in uw teksten.

In paragraaf 12.4.4.1 stelt de Provincie ten aanzien van de adequate invulling van werklocaties dat 'selectieve acquisitie' een rol speelt. Aspecten als leefbaarheid, brede welvaart en balans blijven op dit onderdeel ons inziens onderbelicht, maar zijn wel van wezenlijk belang in de afweging voor de invulling van onze schaarse werklocaties. Wij vragen u ook deze aspecten in overweging te nemen.

Arbeidsmigranten

Onder § 2.2.5 Opgaven voor de economie en werklocaties wordt beaamd dat met name het aantrekken van (internationale) werknemers de beroepsbevolking op peil kan houden. Zonder actie te ondernemen zal deze anders aanzienlijk krimpen naar de toekomst, waarmee de Limburgse economie onder druk komt te staan. De Westelijke-Mijnstreek onderschrijft de behoefte, nu en in de toekomst, aan internationale werknemers/ arbeidsmigranten en heeft zich ingespannen om als regio te zorgen voor een goed woon- en leefklimaat voor deze werknemers.

Onder § 12.4.4.2.1 wordt benoemd dat kwetsbare functies, zoals 'tijdelijk wonen', niet zijn toegestaan op bedrijventerreinen, vanwege het ontbreken van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Daarnaast wordt aangegeven dat in bepaalde gevallen aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging kan worden toegestaan, afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein. Er wordt geen toelichting gegeven van wat deze 'bepaalde gevallen' omvatten.

Om te kunnen voorzien in de huidige en toekomstige behoefte aan goede (tijdelijke) huisvesting van internationale werknemers, is het van belang dat daar ruimte voor geboden wordt, zowel fysiek als beleidsmatig. Deze ruimte is schaars en dient evenwichtig te worden toegedeeld. Het huisvesten van arbeidsmigranten in het 'Stedelijk gebied', vaak door middel van kamerverhuur in de woonwijken, zorgt in de regel voor een verstoord evenwicht van het woon- en leefklimaat en onevenredige druk op de leefbaarheid ter plekke.

Het voorgenoemde wordt op landelijk niveau onderkent, waarop zich een trend van grootschalige huisvestingslocaties heeft ontwikkeld, waar arbeidsmigranten tijdelijk, kwalitatief en betaalbaar kunnen verblijven. Deze locaties lijken succesvol, het is aannemelijk dat de grondslag daarvoor ligt in 'het complete pakket' van deze locaties. Ruimtelijke, sociale en persoonsgebonden aspecten zijn namelijk onder één dak geregeld, tot genoegen van zowel bewoners van deze complexen, als omwonenden. Deze locaties vragen daarentegen aanzienlijke (fysieke) ruimte. Ruimte die in de regel niet aanwezig is binnen stedelijk/bebouwd gebied en ook niet ruimtelijk valt in te passen of evenwichtig is toe te bedelen in dit gebied.

Het succes van de grootschalige huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten is voor een groot deel toe te wijzen aan de fysiek gelegen locaties daarvan. Door het voorgenoemde binnenstedelijk gebrek aan ruimte en draagvlak voor deze huisvestingsconcepten, zijn deze geland in (bestaande) gebouwen in (of op de rand van) het buitengebied en/of (stedelijke) bedrijventerreinen. De ruimte, die hier in brede zin voorhanden is, waarborgt ook dat deze locaties kunnen aansluiten op de speerpunten van de provinciale 'Integrale aanpak arbeidsmigratie'. De aspecten van (tijdelijk) wonen en werken zijn namelijk onder één dak geregeld. Dat varieert van voldoende parkeergelegenheid tot een eigen slaapkamer, van sociaal contact tot registratie in het BRP en van betaalbare, kwalitatieve huisvesting tot welvaart in de brede zin.

Het is gezien de prognoses en de kennis van nu dan ook van groot belang dat gemeenten dit kunnen blijven faciliteren. Beleidsmatig kan de Westelijke-Mijnstreek als regio de kwaliteit van verblijfsfuncties van arbeidsmigranten goed waarborgen en faciliteren door haar vastgestelde kaders, regels en vergunningen te hanteren. Daar dient echter ook fysieke en beleidsmatige ruimte voor geboden te worden door de Provincie Limburg. Onder de voorliggende ontwerp provinciale omgevingsvisie Limburg valt huisvesting van arbeidsmigranten niet onder het begrip logies maar onder wonen. Het ontbreekt in de POVI aan een begrip dat de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten juist en concreet definieert. Arbeidsmigranten hebben een economisch motief, niet recreatief. Dat maakt echter ook dat 'wonen' meer vanuit economisch motief hierbij

wordt ingestoken. De meerderheid van de arbeidsmigranten die in Nederland tijdelijk verblijven, zijn in eerste instantie niet voornemens om zich (permanent) te vestigen. Het economisch motief overheerst, wat zich in de praktijk vertaalt naar de behoefte aan een betaalbaar, sober verblijf. Het verblijf dient wel aan minimale kwaliteitseisen te voldoen, zoals aanbevolen door het Roemer-Rapport. De kwaliteit dient echter ook in verhouding te staan tot de betaalbaarheid. Dit komt onder druk te staan op het moment dat een eigenlijke logies-verblijfsvoorziening wordt beschouwd als 'wonen'. Wij vragen de provincie daarom om een tussenweg te implementeren die het nu grijze gebied van 'logies' en 'wonen' inkleurt, waarmee overheden kunnen blijven waarborgen dat arbeidsmigranten goed gehuisvest kunnen worden, nu en in de toekomst. Deze tussenweg zal de vorm moeten aannemen van een aanvullend of sub- planologisch begrip, dat grootschalige kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk maakt in (bestaande) gebouwen in (of op de rand van) het buitengebied en/of (stedelijke) bedrijventerreinen.

Vrijtijdseconomie

De provinciale ambitie om in Limburg een robuuste toeristisch-recreatieve structuur te realiseren met vitale verblijfs- en dagrecreatiebedrijven en kwalitatief hoogwaardige routestructuren juichen wij toe – en wij zien een rol voor de provincie weggelegd in het realiseren van (gemeente)grensoverschrijdende recreatieve verbindingen. Hierbij vragen wij de provincie wel om de gehanteerde kwaliteitseisen en normen voor toeristisch-recreatieve routestructuren te verduidelijken. Tevens verzoeken wij om aandacht voor recreatieve mobiliteit en de samenhang met gezondheid, toerisme en verblijfsrecreatie in het POVI-document.

Bij nieuwe initiatieven en uitbreidingen van bestaande bedrijven binnen de vrijetijdseconomie streven wij naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties: de juiste functie op de juiste locatie in de juiste omvang, zo lezen wij in de POVI. In de kern ondersteunen wij deze benadering. Wel vragen we de provincie nader toe te lichten wat zij verstaat onder herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen, met verwijzing naar provinciale belangen en de weging daarvan bij strijdigheid.

Ten aanzien van de gehanteerde definities en afbakening constateren wij dat deze niet eenduidig en consequent is. Zo wordt het incidenteel verhuren van de eigen woning via boekingsplatforms niet beschouwd als een voorziening voor verblijfsrecreatie. Voorzieningen zoals (fiets)cafés, restaurants, ijssalons of openbare speeltuinen vallen niet onder dagrecreatieve voorzieningen. Dit geldt ook voor sportieve, culturele en maatschappelijke evenementen. Wij vragen hier verduidelijking en zo mogelijk aanpassing.

In paragraaf 13.6.3 wordt gesteld dat 'nieuwe ontwikkelingen op het gebied van vrijetijdseconomie mogelijk zijn als vraag en aanbod in balans blijven'. Wij zijn het vanzelfsprekend eens met deze stelling, maar missen een nuancering dat zelfs binnen de relatief kleine regio Zuid-Limburg er grote verschillen zijn in voorzieningen en marktruimte, en dat ook spreiding kan bijdragen aan een betere balans. Wij vragen u deze nuancering in de stelling te verwerken.

Uitponding – rol van de gemeente

“Een uitzondering is alleen mogelijk als een gemeente aantoont dat een centrale beslissingsbevoegdheid is geborgd”. Deze tekst wekt onterecht de indruk dat de gemeente de taak heeft om dit aan te tonen. Echter is het de taak van de initiatiefnemer om dit aan te tonen en wij als gemeente toetsen en beoordelen de documenten waarmee dat aangetoond wordt. Het is de rol van de gemeente om te toetsen en beoordelen, maar niet om een dergelijk document dat dit aantoont zelf op te stellen. We verzoeken de tekst daarop aan te passen, zodat de rol helder is.

Dagrecreatie

In paragraaf 13.6.6 wordt dagrecreatie als volgt gedefinieerd: “Dagrecreatie is het bezoeken van voorzieningen voor dagrecreatie zoals een attractiepark of zwemplas. Dagrecreatie omvat ook activiteiten zoals wandelen, fietsen en paardrijden die niet aan een specifieke locatie gebonden zijn”. In de daaropvolgende tabel staat echter vermeld dat dagrecreatie in de openlucht niet is toegestaan binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Dit roept de vraag op of dit betekent dat wandelen, fietsen en paardrijden in deze gebieden ook verboden zijn. Gezien het feit dat wandelen en fietsen vaak voorkomen in natuurgebieden en zelfs worden gestimuleerd als duurzame recreatievormen, lijkt het onwaarschijnlijk dat deze activiteiten geheel verboden zijn in het NNL. Het is daarom noodzakelijk dat dit wordt verduidelijkt: welke vormen van dagrecreatie zijn wel toegestaan binnen het NNL en welke niet? Hierbij merken wij op dat dit niet mag leiden tot ondermijning van de toeristische waardepropositie van de regio.

Verbod omvormen recreatieverblijf naar wonen, uitzondering voor hotel (binnen bebouwd gebied)

In de POVI wordt het omvormen van recreatieverblijven, waaronder hotels, naar permanente woonfunctie verboden. Dit generieke verbod betekent dat gemeenten geen mogelijkheid hebben verouderde en economisch niet-levensvatbare verblijfsaccommodaties, locatieafhankelijk, te transformeren. Juist ook in verbinding met de woning- en transformatie-opgave in het landelijk gebied is een dergelijk generiek verbod niet acceptabel. Ook kan het ons inziens niet zo zijn dat uitzonderingen hierop alleen met expliciete toestemming van de provincie mogelijk zouden zijn. Dit dient een gemeentelijke afweging te blijven. Daarom het verzoek om de POVI op dit punt aan te passen.

Mobiliteit

Verkeersmanagement en rolverdeling

De huidige beschrijving van verkeersmanagement is onvoldoende nauwkeurig en schetst een verkeerd beeld van de rol en reikwijdte van de Verkeerscentrale Zuid-Nederland. De Verkeerscentrale richt zich in beginsel op het monitoren en aansturen van het hoofdwegennet, bestaande uit snelwegen en provinciale wegen. Het gemeentelijk wegennet valt hier juridisch en operationeel buiten, omdat dit onder het gemeentelijke beheer en verantwoordelijkheid valt. Gemeenten voeren hun eigen verkeersmaatregelen, zoals wegafzettingen en omleidingen, zelfstandig uit. Wel wordt gestimuleerd dat gemeenten hun wegwerkzaamheden aanmelden via het Nationale Dataportaal Wegverkeersgegevens (NDW), zodat deze informatie beschikbaar komt voor verkeersmanagementsystemen en navigatieproviders. Hierdoor kunnen

Rijkswaterstaat en de Provincie via NDW wel meekijken met gemeentelijke wegwerkzaamheden, maar dit impliceert geen directe bestuurlijke aansturing. Het verzoek om de tekst hiermee in lijn te brengen.

Openbaar vervoer en kleinere gemeenten

In de tekst van openbaar vervoer valt op dat de focus vooral ligt op grotere gemeenten zoals Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Hierdoor blijven kleinere gemeenten relatief onderbelicht. Dit is zorgelijk, omdat ook voor deze gebieden een goede bereikbaarheid essentieel is. Dit is ook een van de redenen waarom in de Agenda Zuid-Limburg nadrukkelijk de 30 minuten regio als ambitie is opgenomen. Het beleid dient derhalve expliciet aandacht te besteden aan het verbeteren van de bereikbaarheid in kleinere gemeenten, waarbij rekening wordt gehouden met hun specifieke schaal en behoeften. Het waarborgen van mobiliteit in deze gebieden is essentieel voor sociale inclusie, leefbaarheid en economische participatie. Verzoek om hier in de tekst ook aandacht voor te hebben.

Ontbreken deelmobiliteit

Daarnaast ontbreekt in het hoofdstuk Mobiliteit een aandacht voor deelmobiliteit, zoals mobiliteitshubs en gedeelde vervoersvoorzieningen. Juist op regionaal niveau kunnen gemeenten samen optrekken om deelmobiliteit aan te bieden en te faciliteren. Dit sluit aan bij het STOMP uitgangspunt.

Openbaar vervoer en VTE

In de tekst van het openbaar vervoer wordt enkel gekeken vanuit een utilitair perspectief, waarbij de focus ligt op woon-werkverkeer en logistiek. Dit is niet volledig, aangezien mobiliteit ook een wezenlijke recreatieve functie vervult. Met name fietsverkeer en mobiliteitshubs spelen een belangrijke rol voor zowel toeristen als eigen inwoners die recreëren in hun vrije tijd. Een goed ingericht en aantrekkelijk mobiliteitssysteem draagt bij aan het stimuleren van duurzame vervoerswijzen, vermindering van autogebruik en daarmee ook aan het terugdringen van verkeersoverlast, bijvoorbeeld in het Heuvelland. Dit sluit naadloos aan bij de provinciale doelstelling om kwalitatieve recreatieve routestructuren te ontwikkelen, zoals beschreven in het hoofdstuk vrijetijdseconomie. Wij verzoeken u dan ook om deze ommissie in het hoofdstuk mobiliteit te repareren.

Landbouw

Hoewel wij de insteek van primaire landbouwgebieden als positief zien, duiden wij de focus op de agrofoodsector zoals opgenomen als te rigide. De beperkingen rondom niet-agrarische functies zoals deze in het voorliggende POVI worden opgeworpen in primaire landbouwgebieden zijn problematisch. De unieke kleinschaligheid van de Zuid-Limburgse landbouw, inclusief hybride verdienmodellen en niet-voedselproductie, draagt bij aan het landschap en de regio. Functies zoals woningen, vrijetijdseconomie en bedrijvigheid worden vrijwel volledig uitgesloten, wat het buitengebied in Zuid-Limburg rigide vastlegt. Dit belemmert niet alleen ontwikkelingen en staat haaks op eerdere visies zoals Panorama Zuid-Limburg en de Agenda Zuid-Limburg, maar trekt ook een wissel op het behoud van niet zelfden historisch agrarisch erfgoed. Wij vragen u dan ook om met ons het gesprek aan te gaan op welke wijze in onze regio meer

perspectief op hybride ontwikkelingen geboden kunnen worden, zonder de door u beoogde bescherming van landbouwgrond aan te tasten.

Daarnaast zijn er grote overgangszones rondom natuurgebieden, tot wel 490 meter vanaf Natura 2000-gebieden. Een nadere onderbouwing waarom hiervoor gekozen is, blijkt onvoldoende uit de POVI. Dit is echter wel noodzakelijk om te komen tot maatwerk.

Hoewel termen zoals wisselwerking en verband vaak worden genoemd, ontbreekt een duidelijke analyse van hoe verschillende domeinen van invloed zijn op de toekomst van de landbouw, terwijl deze impact groot is. Zo blijft de spanning en wederzijdse inwerking van ontwikkelmogelijkheden in verwevingsgebieden (bv. Voor straatje erbij) enerzijds en belangrijke kwesties zoals spuit- en stankcirkels anderzijds onderbelicht. Hoewel maatwerk wordt beloofd, is niet duidelijk hoe dit zal worden geborgd in de nog op te stellen Omgevingsverordening. Nadrukkelijk nodigen wij u uit om hierover met ons in gesprek te gaan voor de uitwerking van de Omgevingsverordening.

DEEL IV Zienswijzen op de kaart.

Naast en indachtig de in voorgaande delen gemaakte opmerkingen, constateren wij ook onjuistheden in de kaart(lagen). Wij verwijzen u hiervoor naar de bijlage, waarin deze op kaart zijn aangegeven en (staccato) zijn geduid. Deze opmerkingen zijn uitvoerig besproken in de ateliersessie over kaarten en begrenzingen op 18 juni jl. Zoals besproken in dat overleg brengen wij deze opmerkingen ook in als formele zienswijze.

Onze voorbeelden zijn niet limitatief en wij behouden ons het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal in de zomerperiode nogmaals een grondige studie te verrichten en nader (eventueel (in)formeel) te reageren.

Spaubeek (1)

- Landgoed Looiwinkel gelegen binnen zowel verwegingsgebied als primaire landbouw. Niet logisch.
- Rare hoek met primair landbouwgebied van Potterstraat naar op-/afrit snelweg;

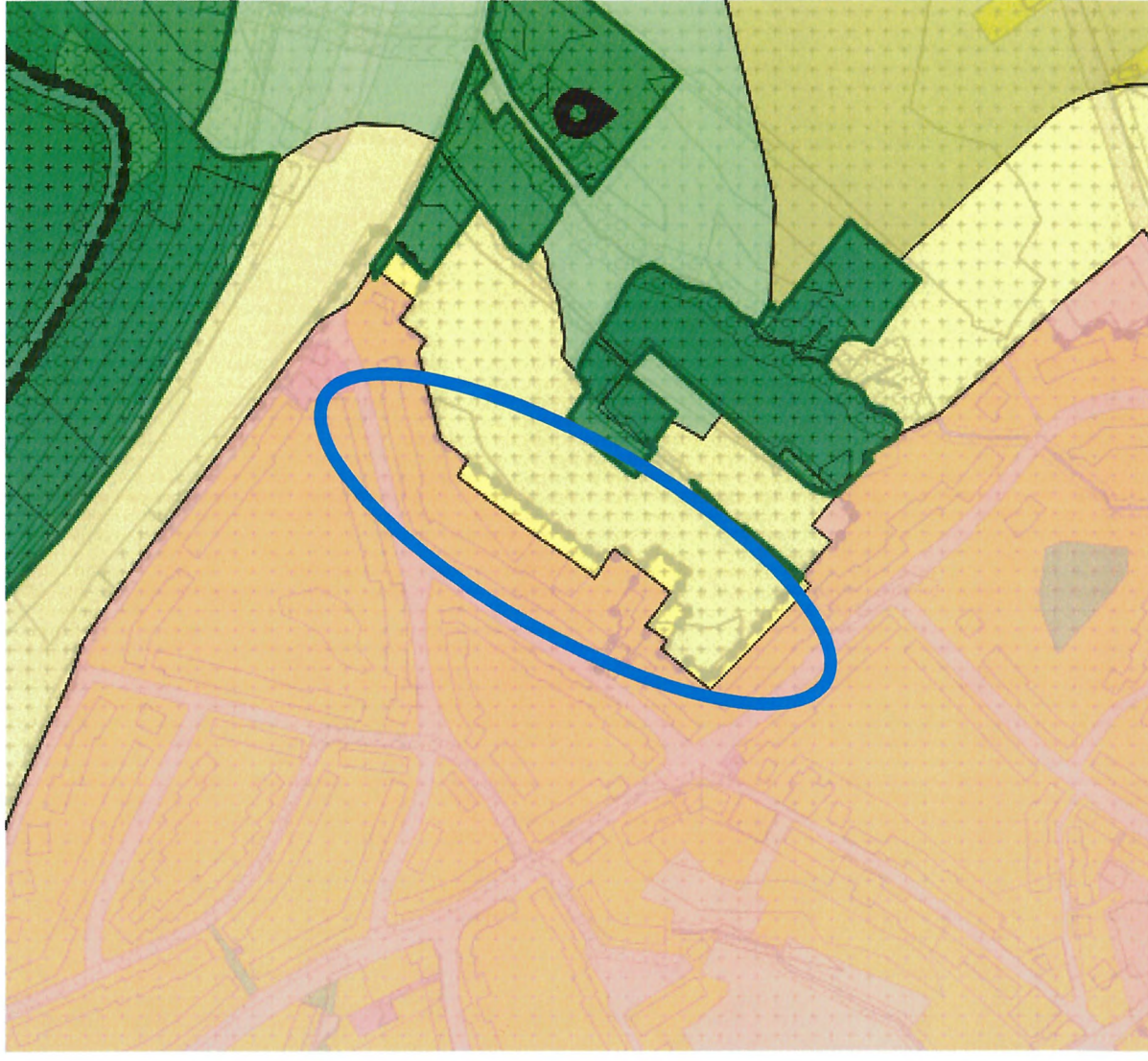
Spaubeek (2)

- Kern Spaubeek afgekapt halverwege de Dorpssteraat. Dit gedeelte van Spaubeek toevoegen aan landelijke kern van Spaubeek.
- Overigens een raar stukje primair landbouwgebied,

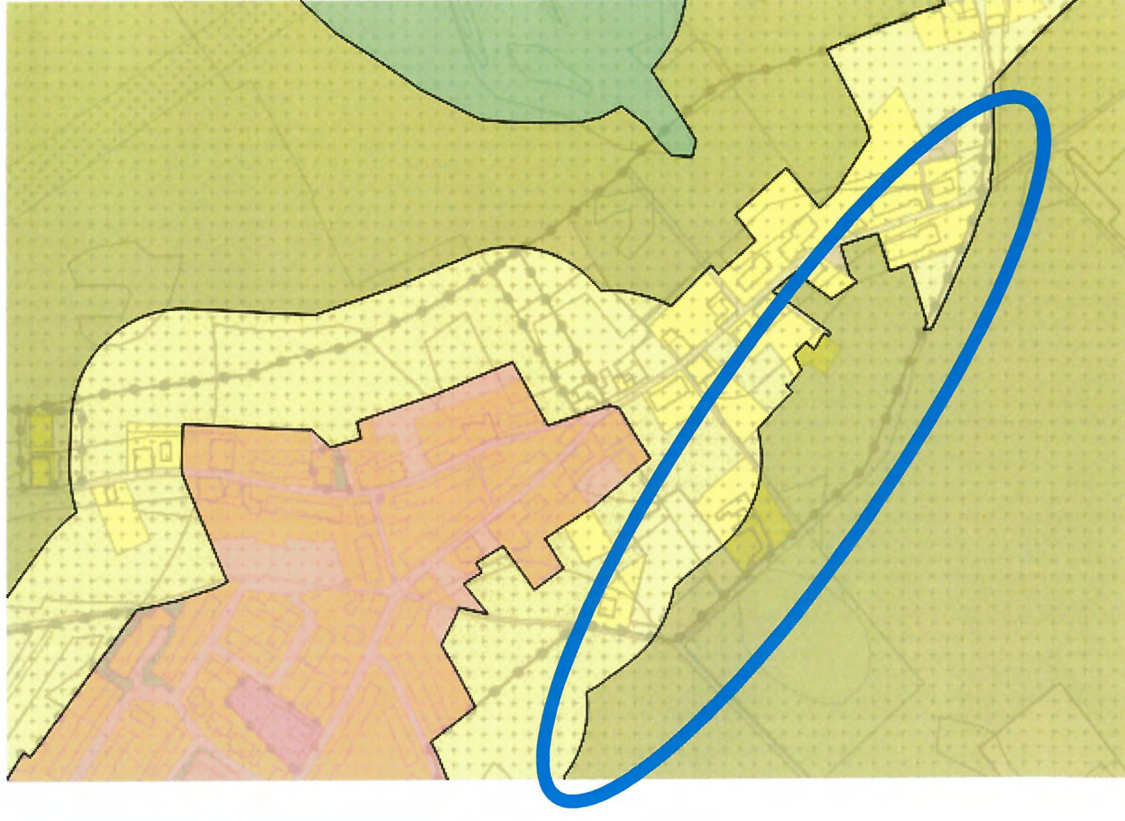
Spaubeek (3)

- De landelijke kern kaart is niet helemaal goed uitgelijnd met de vigerende bestemmingsplan kaart kern Spaubeek. Zie voorbeeld van de Oostflank van Spaubeek (geldt ook voor andere randen van Spaubeek).

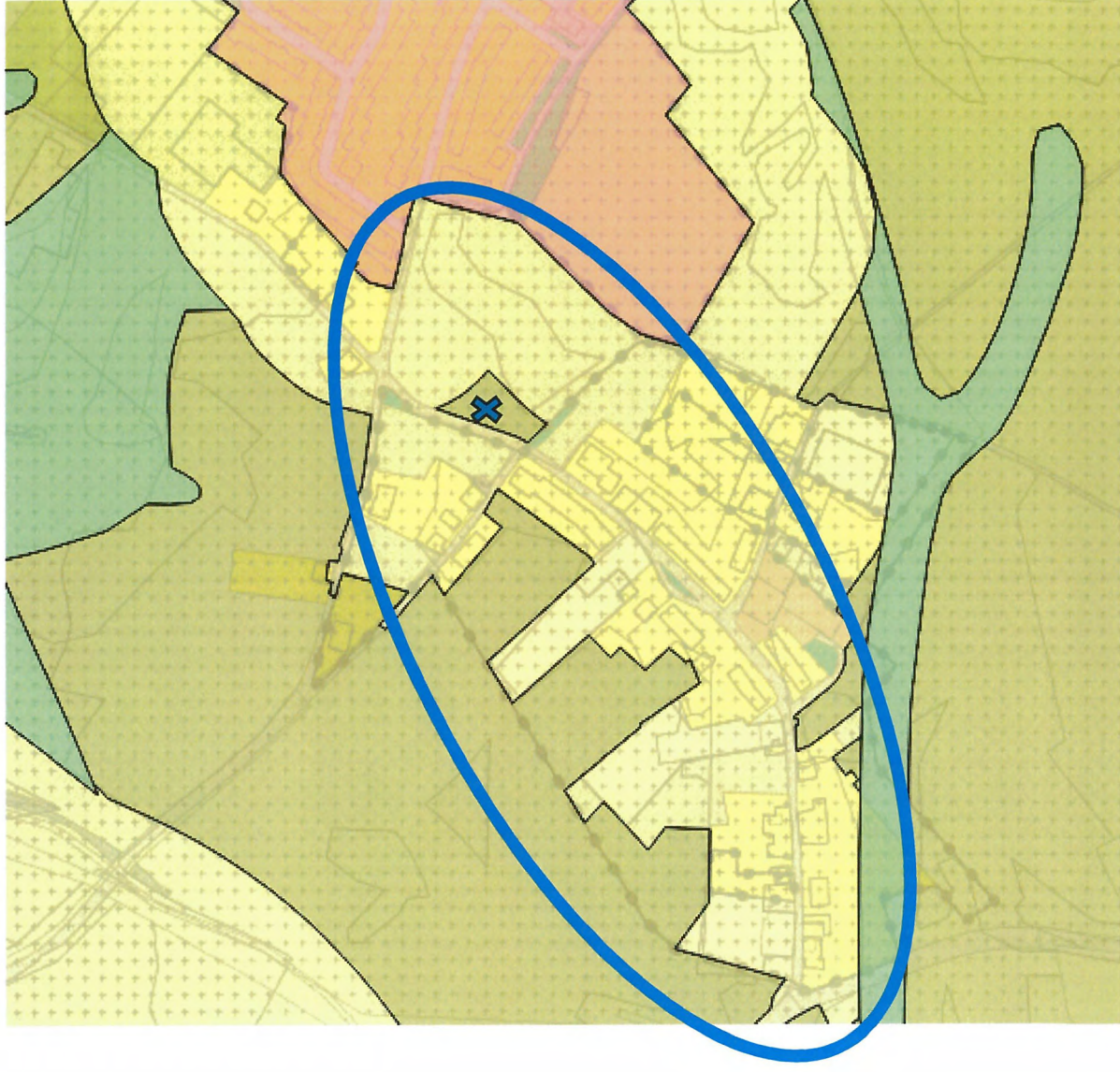
Genhout (1)

- Bebouwing op deze plek in Genhout (Oostflank) is niet aangemerkt als landelijke kern. Valt nu in een verwevingsgebied. Goed om als landelijke kern aan te duiden.
- Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen
- Wederom rare tussen percelen met primair landbouwgebied.

Genhout (2)

- Dit deel van Genhout (Zuidflank) is ten onrechteniet aangemerkt als landelijke kern. Dit dele (Klein-Genhout) toevoegen aan landelijke kern.
- Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen.
- Wederom rare tussen percelen met primair landbouwgebied.
- Straatje erbij Locatie Vefato Motké is deels aangewezen als primair landbouwgebied. Dit corrigeren.
- Rare snipper primair landbouwgebied middenin verwevingsgebied op perceel naast de Dorpsgaard.!

Genhout (3)

- Bebouwing op deze plek in Genhout (Noordflank) is niet aangemerkt als landelijke kern. Corrigeren.
- Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen
- De manage ligt deels in verwevingsgebied, deels in landbouwgebied. Corrigeren.

Kelmond

- Bebouwing in Kelmond is niet aangemerkt als landelijke kern.
- Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied/groenblauwe landbouwzone of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen
- Verwevingsgebieden slechts aan één zijde van de straat. Niet logisch.

Geverik

- Grens landelijke kern Geverik aanpassen aan feitelijke bebouwing.
- Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied/groenblauwe landbouwzone of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen.
- Rare snipper groenblauwe landbouwzone midden in verwevingsgebied?

